

แผนป้องกันและ ระงับอัคคีภัย

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

เมษายน 2565

คำนำ

อัคคีภัยเป็นภัยพิบัติที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ส่วนมากมีสาเหตุมาจากความประมาทขาดความระมัดระวัง ทำให้ส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนรวมทั้งทรัพย์สินของรัฐเป็นจำนวนมาก มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องการป้องกันและระงับอัคคีภัย เนื่องจากมีบุคลากรและผู้มาติดต่อเป็นจำนวนมาก ตลอดจนมีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้สำนักงาน และเอกสารต่างๆซึ่งเป็นแหล่งเชื้อเพลิง หากไม่มีการตรวจตราอย่างระมัดระวังอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอัคคีภัยได้ง่าย

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ จึงได้จัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมการรองรับเหตุการณ์เมื่อเกิดเพลิงไหม้และเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงต่ออัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้น หรือหากเกิดขึ้นแล้วก็สามารถระงับได้อย่างทัน่วงที และเพื่อให้บุคลากรได้มีความรู้ความเข้าใจเกิดความตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากอัคคีภัยตลอดจนสามารถปฏิบัติการตามแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(นายอรรถพงษ์ ศิริสุวรรณ)

รองอธิการบดีด้านบริหารและพัฒนาบุคลากร

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

เมษายน 2565

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
มาตรการป้องกันและระงับอัคคีภัย	1
วัตถุประสงค์	1
1. แผนก่อนเกิดเหตุเพลิงไหม้	1
2. หน้าที่ของบุคลากรเกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัย	2
3. หน้าที่ของคณะกรรมการความปลอดภัย	4
4. หน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัย	4
5. แผนการตรวจตรา แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน	5
6. แผนระงับอัคคีภัย ลำดับขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อพบเหตุเพลิงไหม้	6
- การกำหนดตัวบุคคลและหน้าที่เพื่อระงับเหตุเพลิงไหม้ขั้นต้น	7
7. โครงสร้างหน่วยงานป้องกันระงับอัคคีภัยเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ขั้นรุนแรง	8
- หน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานตามโครงสร้าง	9
8. แผนอพยพหนีไฟ	11
- แผนภูมิอพยพหนีไฟ	12
9. แผนบรรเทาทุกข์	13
10. การจัดระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยและการประยุกต์ใช้ระบบและอุปกรณ์ที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัย	14
10.1 ระบบอุปกรณ์ดับเพลิง	14
10.2 ระบบการเก็บวัสดุไวไฟและวัตถุระเบิด	17
10.3 ระบบการกำจัดของเสียที่ติดไฟได้ง่าย	17
10.4 ระบบป้องกันอันตรายจากฟ้าผ่า	18
10.5 ระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้	18
10.6 ระบบทางหนีไฟ และอาคารสถานที่ประกอบกิจการ	19
11. แผนปฏิรูป	20

แผนป้องกันและระงับอัคคีภัยในมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ได้จัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ประกอบด้วย การตรวจตราการอบรม การรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย การดับเพลิง การอพยพหนีไฟ การบรรเทาทุกข์ และการปฏิรูปพื้นที่ องค์กรประกอบของแผนจะดำเนินการในภาวะต่างกันคือ ก่อนเกิดเหตุเพลิงไหม้ ขณะเกิดเหตุเพลิงไหม้และหลังจากเพลิงสงบแล้ว พร้อมทั้งจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและ ระงับอัคคีภัย การฝึกซ้อมแผนการระงับอัคคีภัยและการอพยพหนีไฟอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้บุคลากร และนักศึกษา ได้มีความรู้ความเข้าใจ และเกิดความตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากอัคคีภัย ตลอดจนสามารถปฏิบัติตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อเกิดอัคคีภัย รายละเอียดแยกได้ดังนี้

1. ก่อนเกิดเหตุเพลิงไหม้ ซึ่งจะประกอบด้วยแผนป้องกันอัคคีภัยต่าง ๆ 3 แผน คือ แผนการอบรม แผนการรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย และแผนการตรวจตรา

2. ขณะเกิดเหตุเพลิงไหม้ ซึ่งจะประกอบด้วยแผนเกี่ยวกับการดับเพลิง และลดความสูญเสียโดยประกอบด้วยแผนต่าง ๆ 3 แผน คือ แผนการดับเพลิง แผนการอพยพหนีไฟ และแผนบรรเทาทุกข์ สำหรับแผนบรรเทาทุกข์จะเป็นแผนที่มีการปฏิบัติต่อเนื่องไปจนถึงหลังเหตุเพลิงไหม้สงบลงแล้วด้วย

3. หลังเหตุเพลิงไหม้สงบลงแล้ว จะประกอบด้วยแผนที่จะดำเนินการเมื่อเหตุเพลิงไหม้สงบแล้ว 2 แผน คือ แผนการบรรเทาทุกข์ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องจากภาวะเกิดเหตุเพลิงไหม้ และแผนปฏิรูปพื้นที่

มาตรการป้องกันและระงับอัคคีภัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการป้องกันการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินจากอัคคีภัย
2. เพื่อสร้างความมั่นใจในเรื่องความปลอดภัยต่อพนักงานกรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้
3. เพื่อลดอัตราการเสี่ยงต่อการเกิดเหตุอัคคีภัย
4. เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อบุคลากร นักศึกษาในมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

1. แผนก่อนเกิดเหตุเพลิงไหม้

1.1 แผนการรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย

แผนการรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย เป็นแผนเพื่อป้องกันการเกิดอัคคีภัยในมหาวิทยาลัย โดยเป็นการสร้างความสนใจ และส่งเสริมในเรื่องการป้องกันอัคคีภัย ให้เกิดขึ้นในทุกระดับ แผนการรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย ควรกำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาดำเนินการ และงบประมาณให้ชัดเจน หัวข้อที่จะทำการรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย เช่น

- การลดการสูบบุหรี่
- การจัดนิทรรศการ
- การประชาสัมพันธ์ในสื่อต่างๆ

1.2 แผนการอบรม

เป็นการอบรมให้ความรู้กับบุคลากร นักศึกษา ทั้งในเชิงป้องกันและการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุ ซึ่งการเกิดอัคคีภัยภายในมหาวิทยาลัย ย่อมนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินเสียหาย การบริการหยุดชะงัก หรืออาจถึงขั้นมีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ดังนั้น ในการป้องกันและลดความเสี่ยงด้านการเกิดอัคคีภัย จึงจำเป็นต้องจัดให้มีแผนการอบรม โดยกำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาดำเนินการ และงบประมาณให้ชัดเจน ตัวอย่างของหลักสูตรที่ต้องจัดทำในแผนการอบรม

- การจัดฝึกอบรมการดับเพลิงขั้นต้น
- การฝึกซ้อมดับเพลิงและฝึกซ้อมอพยพหนีไฟ
- การปฐมพยาบาล

1.3 แผนการตรวจตรา

เป็นแผนการสำรวจความเสี่ยงและตรวจตรา เพื่อเฝ้าระวังป้องกันและขจัดต้นเหตุของการเกิดเพลิงไหม้ ก่อนจัดทำแผนควรมีข้อมูลต่างๆ ดังต่อไปนี้ เชื้อเพลิง สารเคมี สารไวไฟ ระบบไฟฟ้าจุดที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดเพลิงไหม้ และต้องมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับ คุณสมบัติ ลักษณะการลุกไหม้ ปริมาณของสารอันตรายที่มีอยู่สูงสุด ชนิดของสารดับเพลิงและปริมาณที่ต้องใช้ เพื่อประกอบการวางแผนการตรวจตรา ควรมีการกำหนดบุคคล พื้นที่ที่รับผิดชอบ หัวข้อและจุดที่ต้องตรวจ ระยะเวลา ความถี่ ผู้ตรวจสอบรายงาน การส่งรายงานผล การแจ้งข้อบกพร่อง ในการตรวจตราที่ชัดเจน

หัวข้อที่ควรตรวจตรา เช่น

- จุดที่เสี่ยงต่อการเกิดเหตุเพลิงไหม้
- การใช้และการเก็บวัตถุไวไฟ
- ของเสียติดไฟง่าย
- เชื้อเพลิง
- แหล่งความร้อนต่างๆ
- อุปกรณ์ดับเพลิง
- ทางหนีไฟ
- กำหนดเส้นทางอพยพหนีไฟ หรือทางออกฉุกเฉิน จัดทำแผนผัง แสดงให้คนทั่วไปเห็นได้ชัดเจนทุก

อาคาร

- ติดตั้งป้ายบอกจุด จุดที่ตั้งของสะพานไฟฟ้า วาล์วหัวจ่ายออกซิเจนในทุกอาคาร
- ติดตั้งป้ายระบุดำห้ามใช้ลิฟท์ขณะเกิดเพลิงไหม้ที่บริเวณลิฟท์ทุกอาคาร และทุกชั้น

2.หน้าที่ของบุคลากรเกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัย

2.1 บุคลากรทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎความปลอดภัยในการทำงานดังนี้

- 1) ห้ามก่อไฟในบริเวณที่หวงห้ามหรือในบริเวณมหาวิทยาลัยฯก่อนได้รับอนุญาตจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ
- 2) ห้ามสูบบุหรี่ในบริเวณที่มีป้าย “อันตรายจากสารไวไฟหรือวัตถุระเบิด” หรือ “บริเวณที่ห้ามสูบบุหรี่”

นอกจากสถานที่จัดไว้เท่านั้น

3) ห้ามทำการซ่อมแซมเครื่องจักรเครื่องมือในบริเวณที่มีสารไวไฟหรือวัสดุติดไฟได้ง่ายโดยพลการ ก่อนที่ช่างซ่อมและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยจะร่วมกันทำใบแจ้งซ่อมตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนด

2.2 การควบคุมพื้นที่ที่มีสารไวไฟหรือวัสดุติดไฟได้ง่าย

การนำไฟมาใช้หรือก่อให้เกิดไฟในพื้นที่ใด ๆ ต้องห่างจากบริเวณที่มีสารไวไฟหรือวัสดุติดไฟได้ง่ายอย่างน้อยในรัศมี 10 เมตร กรณีที่ไม่อาจทำได้ต้องทำการป้องกันสารไวไฟหรือวัสดุติดไฟได้ง่ายอย่างปลอดภัยภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย

2.3 การป้องกันสถานที่ทำงานและวิธีการที่เสี่ยงไฟ

- 1) การป้องกันการรั่วไหลของเชื้อเพลิงและสารไวไฟต่าง ๆ

- บุคลากรที่พบเห็นภาวะที่ใส่สารไวไฟหรือเชื้อเพลิงต่าง ๆ อยู่ในสภาพที่ชำรุด หรือ อาจเกิดการรั่วไหล ให้รีบรายงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบและกรณีที่พบว่าการรั่วไหลนั้นอาจก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงหากไม่แก้ไข ให้รีบทำการแก้ไขและ/หรือรายงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแก้ไขทันที

2) การกำจัดขยะหรือเศษวัสดุที่ติดไฟได้ง่าย

- ขยะหรือเศษวัสดุที่ติดไฟได้ง่าย พนักงานจะต้องเก็บรวบรวมไว้ในภาชนะที่ไม่ติดไฟได้ง่ายและนำออกจากบริเวณที่ทำงานไปเก็บไว้ในสถานที่ปลอดภัยอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง

3) เสื้อผ้าที่เปียกเปื้อนด้วยสารไวไฟ

- เสื้อผ้าที่เปียกเปื้อนด้วยสารไวไฟ บุคลากรจะต้องเปลี่ยนเสื้อผ้านั้นทันที

4) การป้องกันอัคคีภัยจากยานพาหนะ

- บุคลากรใช้ยานพาหนะขนถ่ายสิ่งของในบริเวณที่มีสารไวไฟ ถึงแก๊สจะต้องระมัดระวังการชน การกระแทก หรือการก่อให้เกิดอัคคีภัย

5) การป้องกันอันตรายจากไฟฟ้า

- สายไฟ หลอดไฟ สวิตช์ มอเตอร์ไฟฟ้า พัดลม เครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้าที่มี หรือใช้อยู่ในบริเวณสารไวไฟหรือวัสดุติดไฟได้ง่าย จะต้องตรวจตราเป็นประจำ ในเรื่องสภาพที่ชำรุด การต่อไฟ ปลั๊กไฟ การต่อสายดิน หรือกรณีอื่นใดที่อาจเป็น สาเหตุของอัคคีภัย

6) การป้องกันการระเบิดของหม้อไอน้ำ

- ก่อนติดไฟให้ตรวจดูระดับน้ำ
- ให้ระบายลมภายในเตาเพื่อไล่แก๊สที่ตกค้างในหม้อไอน้ำออกทุกครั้งก่อนติดไฟ
- ลี้นิรภัย จะต้องทดสอบเป็นประจำอย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน และถ้าเกิดการรั่วของลี้นิรภัยห้ามใช้วิธีเพิ่มน้ำหนักหรือตั้งลี้นิรภัยให้แข็งขึ้น

- ถ้าถึงหม้อไอน้ำรั่ว ให้หยุดใช้งานทันทีและรายงานให้มีการแก้ไขโดยเร็ว

- ให้ตรวจสอบเกจวัดความดันและห้ามใช้ความดันเกินกว่าที่กำหนด

- ถังน้ำแห้งต่ำกว่าระดับของหลอดแก้วให้ระดับไฟ ห้ามสูบน้ำเข้าหม้อไอน้ำอย่างเด็ดขาดแต่ปล่อยให้

เย็นลง

- ให้ตรวจสอบความปลอดภัยของหม้อไอน้ำอย่างน้อยปีละครั้ง

7) การป้องกันอัคคีภัยจากการเชื่อมโลหะ

- อุปกรณ์การเชื่อม สายไฟและข้อต่อที่หลอมหรือชำรุด ต้องทำการแก้ไขให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย

- ทำการตรวจสอบการรั่วไหลของข้อต่อและวาล์วเป็นประจำ ถ้าพบว่ามีสารรั่วไหลของแก๊สจากถังแก๊สให้หยุดการทำงานที่ใช้ไฟในบริเวณนั้น และรีบทำการป้องกันแก้ไขโดยเร็ว

- ถังแก๊สและถังน้ำมันเชื้อเพลิงต้องวางไว้ห่างจากเปลวไฟประกายไฟ ความร้อน ท่อร้อยต่าง ๆ หรือ ส่วนของเครื่องมือเครื่องจักรที่อาจก่อให้เกิดความร้อนได้ในระยะ 7 เมตร

- สายไฟ สายแก๊ส ขณะทำการตัดเชื่อมต้องไม่กีดขวางการทำงานหรือตรงบริเวณที่อาจเหยียบทับของคนหรือยานพาหนะ

- ห้ามทิ้งหรือปล่อยหัวเชื่อมไว้โดยไม่ได้ดับไฟหรือปิดเครื่อง

- การเชื่อมต่อระวางเปลวไฟ สะเก็ดไฟที่จะถูกลมพัดปลิวไปตกอยู่ในบริเวณที่มีสารไวไฟหรือวัสดุติดไฟได้ง่าย หรือเป็นอันตรายต่อบุคคลข้างเคียง

8) การเคลื่อนย้ายขนส่งสารไวไฟโดยบุคลากร

- การเคลื่อนย้ายขนส่งสารไวไฟห้ามผ่านหรือให้หลีกเลี่ยงเส้นทางที่มีการทำงานแล้วเกิดประกายไฟ เปลวไฟ ท่อร้อย สะเก็ดโลหะ ฯลฯ

- การขนส่งสารไวไฟให้ระมัดระวังการตกหรือหกเรียรดบนพื้นที่ทำงาน

- ให้ใช้วิธีการขน-ยกที่ปลอดภัย

- ภาชนะที่บรรจุสารไวไฟที่ไม่จำเป็นต้องเปิดฝาให้ปิดฝาให้มิดชิด

- ให้ระมัดระวังการเรียงตั้งที่อาจเกิดการตกหล่นหรือล้มลงมาได้

3. หน้าที่ของคณะกรรมการความปลอดภัย

3.1 กำหนดเขตพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดเพลิงไหม้

3.2 ตรวจสอบสถานที่ล่อแหลมต่อการเกิดอัคคีภัยเป็นประจำ

3.3 กำหนดรายละเอียดของแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ตลอดจนจัดให้มีการอบรมและฝึกปฏิบัติเป็นระยะ ๆ

3.4 จัดหา ซ่อมบำรุง และตรวจสอบเครื่องดับเพลิงและอุปกรณ์ดับเพลิงให้อยู่ในสภาพที่พร้อมต่อการใช้งานได้ตลอดเวลา

3.5 ควบคุมการทำงานของผู้รับเหมาหรือบุคคลภายนอกในเรื่องที่เกี่ยวกับอัคคีภัย

3.6 ออกใบอนุญาตการทำงานในพื้นที่ควบคุมอัคคีภัย

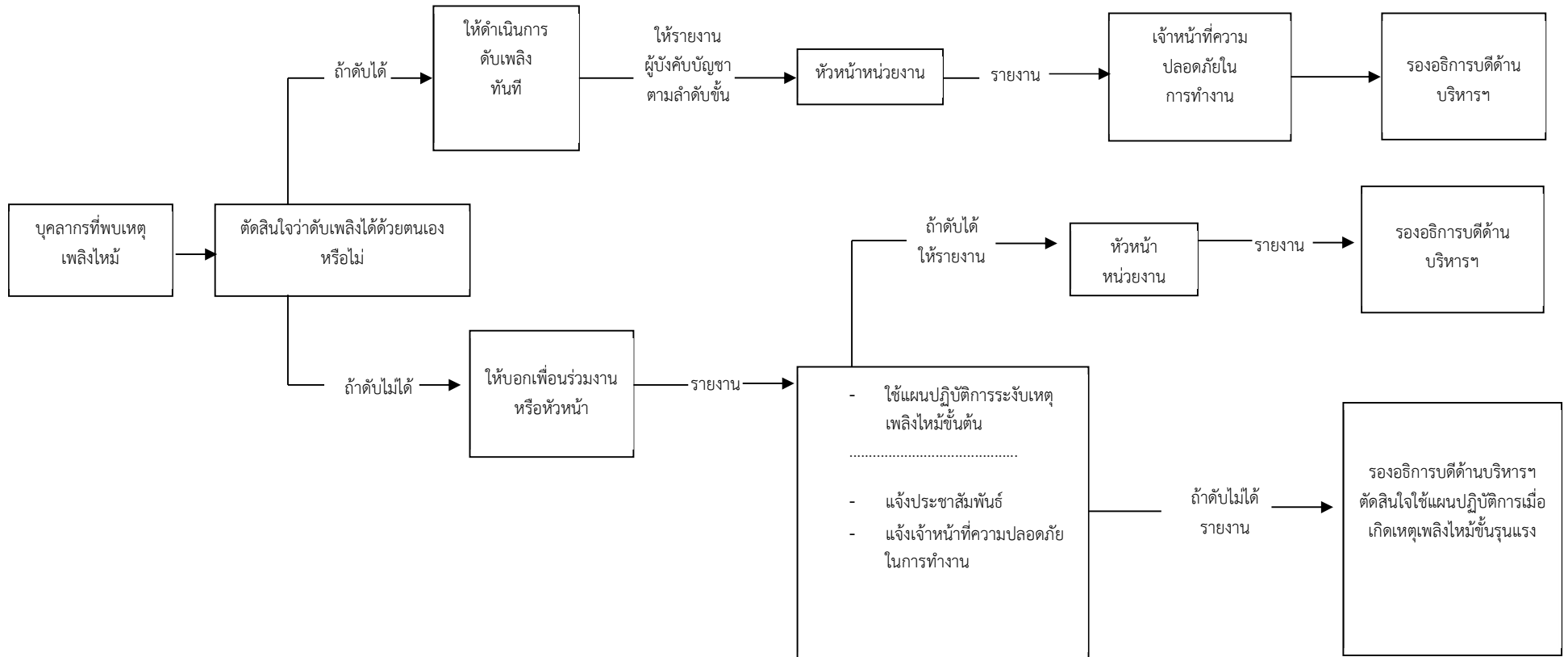
4. หน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัย

4.1 ตรวจสอบตราไม่ให้บุคคลภายนอกหรือผู้รับส่งสินค้าเข้าไปในสถานที่เสี่ยงต่อการเกิดเพลิงไหม้

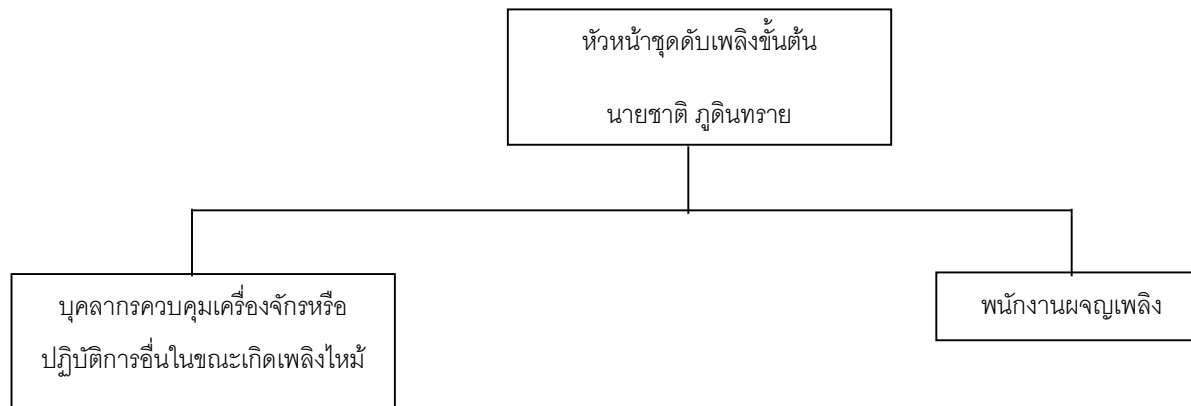
4.2 ระมัดระวังการก่อวินาศภัยบริเวณเก็บวัสดุระเบิดหรือบริเวณที่เสี่ยงต่อการเกิดเพลิงไหม้

4.3 เมื่อพบเห็นสิ่งทีอาจก่อให้เกิดเพลิงไหม้ได้ ให้รีบรายงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

6. แผนระงับอัคคีภัย
ลำดับขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อพบเหตุเพลิงไหม้

การกำหนดตัวบุคคลและหน้าที่เพื่อระงับเหตุเพลิงไหม้ขั้นต้น

ผู้รับผิดชอบ

1. นายณรงค์ฤทธิ์ พลสินธุ์
2. นายชัยพิชิต ป้องวิชัย
3. นายจรรยา ราชจำปา
4. นายประจักษ์ อิ่มประสงค์

ผู้รับผิดชอบ

1. นายชัยสิทธิ มุลศรีแพง
2. นายไมตรี กำจร
3. นายदनัย คำไชโย
4. นายไชยพร ไข่สมบัติ

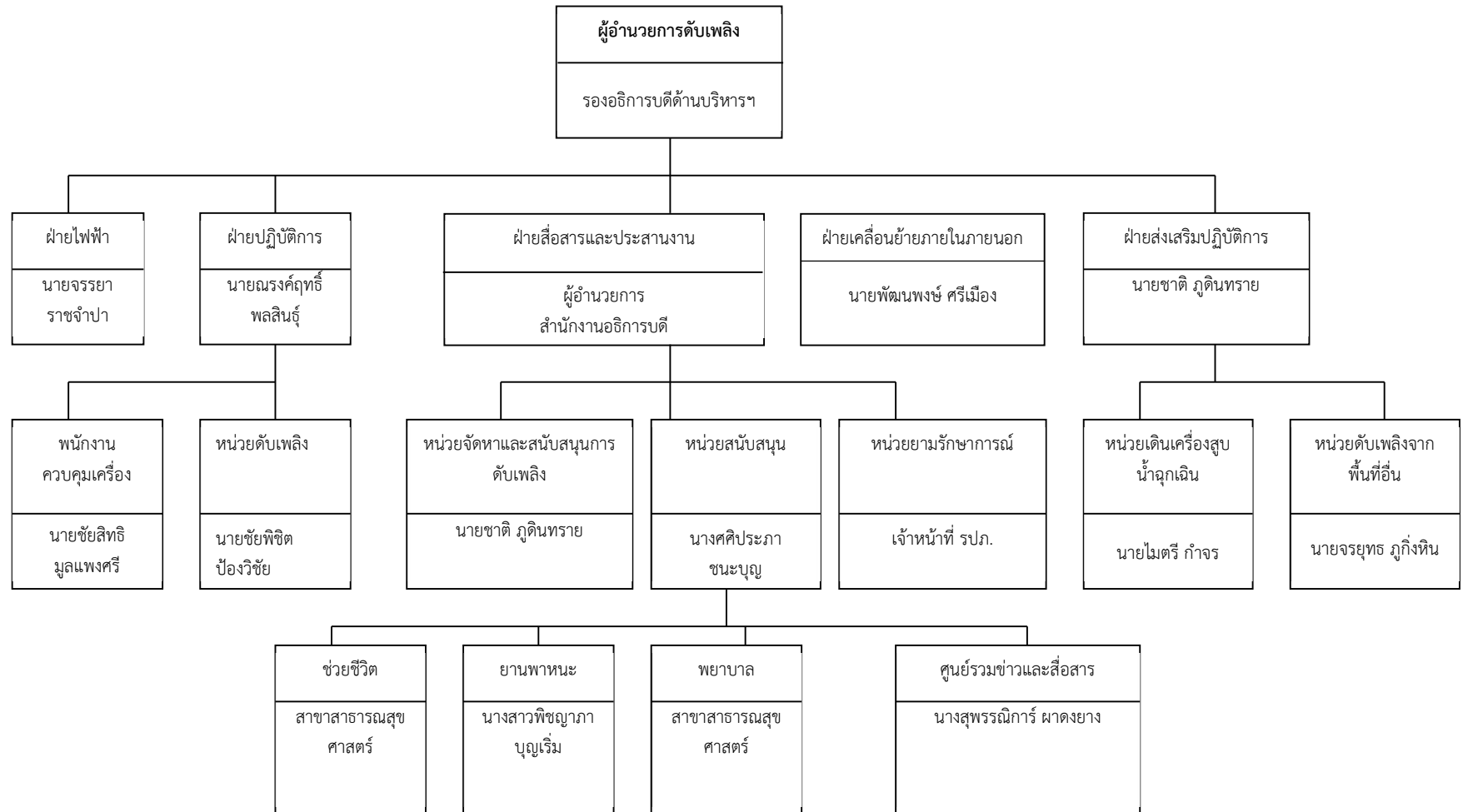
หน้าที่

1. ปิดกั้นที่เกิดเหตุ และพื้นที่คาดว่าจะมีอันตราย
2. จัดระเบียบการจราจรในบริเวณที่เกิดเหตุ กำหนดพื้นที่ห้ามเข้า โดยประสานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อยและช่วยป้องกันโจรเข้าไปโจรกรรมทรัพย์สิน
3. ประสานงานกับ ผอ. เพื่อจัดตั้งศูนย์ อำนวยการเฉพาะกิจ เพื่อใช้เป็นที่สังเกตการณ์ การรวมพล การจัดตั้งจุดปฐม พยาบาลเบื้องต้นและอื่นๆ

หน้าที่

1. พนักงานผจญเพลิงดับเพลิงจะต้องแต่งกายด้วยชุดดับเพลิง
2. เข้าดับเพลิงหรือผจญเพลิงชุดละ 2 คน
3. ต้องจัดและแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจน
4. เข้าดับเพลิงด้านเหนือลม
5. ฉีดน้ำหรือสารดับเพลิงตรงบริเวณฐานไฟ
6. สับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่เข้าดับเพลิง เมื่อเกิดความเมื่อยล้า

7. โครงสร้างหน่วยงานป้องกันระดับอัคคีภัยเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ขั้นรุนแรง

หมายเหตุ

1. การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการเต็มรูปแบบนี้จะใช้เมื่อเกิดเพลิงไหม้อย่างรุนแรง
2. การเกิดเพลิงไหม้ภายในพื้นที่ต่าง ๆ เพียงเล็กน้อย ให้หัวหน้าแผนกดำเนินการสั่งการดับเพลิงตามแผนการปฏิบัติการเมื่อเกิดเพลิงไหม้ขั้นต้น และโทรศัพท์แจ้งศูนย์รวมข่าว และสื่อสาร หรือผู้อำนวยการดับเพลิง หรือเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย

หน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานตามโครงสร้าง

ผู้ปฏิบัติงาน	หน้าที่รับผิดชอบ
<p><u>หน่วยจัดหาและสนับสนุนในการดับเพลิง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประสานงาน - ยามรักษาการณ์ <p><u>ฝ่ายเคลื่อนย้ายภายในภายนอก</u></p> <p><u>ฝ่ายปฏิบัติการ</u></p>	<p>ให้เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยคอยช่วยเหลือดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คอยช่วยเหลือประสานงานระหว่างผู้อำนวยการดับเพลิง ยามรักษาการณ์ และผู้เกี่ยวข้อง 2. คอยรับ-ส่งคำสั่งจากผู้อำนวยการดับเพลิงในการติดต่อศูนย์ข่าว 3. สั่งการแทนผู้อำนวยการดับเพลิง ในกรณีที่ผู้อำนวยการดับเพลิงมอบหมาย <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้รีบไปยังจุดเกิดเหตุ คอยรับคำสั่งจากผู้อำนวยการดับเพลิงและหัวหน้าฝ่ายประสานงาน 2. ป้องกันมิให้บุคคลภายนอกที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าก่อนได้รับอนุญาต 3. ควบคุมป้องกันทรัพย์สินที่ฝ่ายเคลื่อนย้ายนำมาเก็บไว้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้รับผิดชอบในการกำหนดจุดปลอดภัยอัคคีภัยในการเก็บวัสดุครุภัณฑ์ 2. อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายขนส่งวัสดุครุภัณฑ์ 3. จัดยานพาหนะและอุปกรณ์ขนย้าย <p>หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการให้ถือปฏิบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เมื่อเกิดเพลิงไหม้ในพื้นที่ให้หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการแยกชุดปฏิบัติการออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดควบคุมเครื่องจักรและชุดดับเพลิง <ol style="list-style-type: none"> 1.1 <u>ชุดควบคุมเครื่องจักร</u> เมื่อเกิดเพลิงไหม้ในพื้นที่ใด ให้ชุดควบคุมเครื่องจักรทำการควบคุม เครื่องจักรให้ทำงานต่อไปจนกว่าจะได้รับคำสั่งให้หยุดเครื่องจากหัวหน้า ฝ่ายปฏิบัติการกรณีที่ไม่สามารถเดินเครื่องหรือได้รับคำสั่งให้หยุดเครื่อง ให้ชุดควบคุมเครื่องจักรไปช่วยทำการดับเพลิง 1.2 <u>ชุดดับเพลิง</u> เมื่อเกิดเพลิงไหม้ในพื้นที่ตัวเองไม่ว่ามากหรือน้อยชุดปฏิบัติการชุดนี้จะแยกตัวออกจากการควบคุมเครื่องจักรออกทำการดับเพลิงโดยทันทีที่เกิดเพลิงไหม้โดยไม่ต้องหยุดเครื่องและให้ปฏิบัติการภายใต้คำสั่ง

8. แผนอพยพหนีไฟ

แผนอพยพหนีไฟนั้นกำหนดขึ้นเพื่อความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของบุคลากร นักศึกษา และของมหาวิทยาลัยฯ ในขณะเกิดเหตุเพลิงไหม้

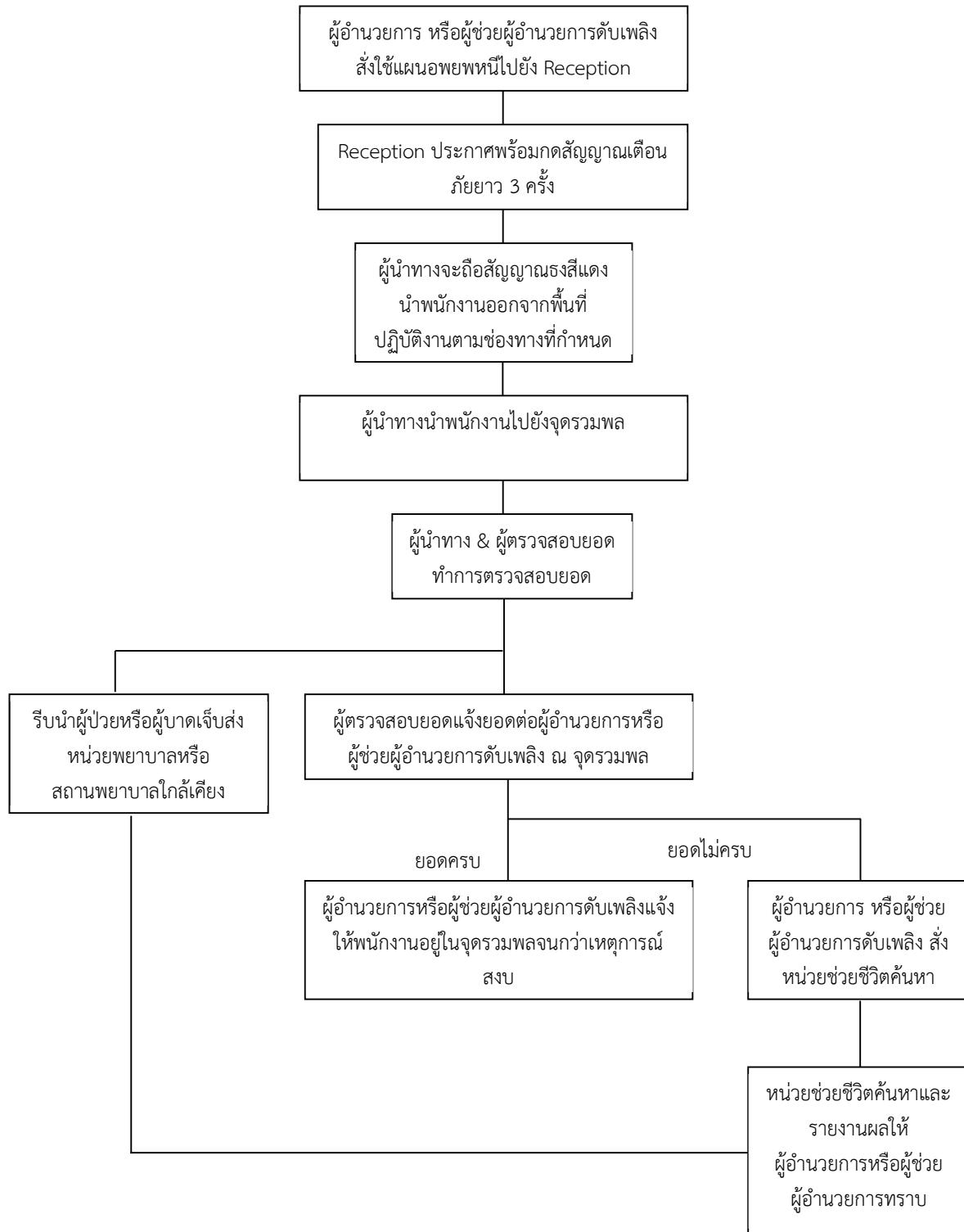
แผนอพยพหนีไฟที่กำหนดขึ้นนั้น มีองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น หน่วยตรวจสอบจำนวนบุคลากร, นักศึกษา, ผู้นำทางหนีไฟ, จุดนัดพบ, หน่วยช่วยชีวิต และยานพาหนะ ฯลฯ ควรได้กำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละหน่วยงานโดยขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการอพยพหนีไฟหรือผู้อำนวยการดับเพลิง ดังนี้

- ผู้อำนวยการอพยพหนีไฟหรือผู้อำนวยการดับเพลิง
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการอพยพหนีไฟหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการดับเพลิง

กำหนดให้มีการปฏิบัติดังนี้

1. หน่วยงานตรวจสอบจำนวนบุคลากร นักศึกษา มีหน้าที่ตรวจนับจำนวนบุคลากร นักศึกษา ว่ามีการอพยพหนีไฟออกมาภายนอกบริเวณที่ปลอดภัยครบทุกคนหรือไม่
2. ผู้นำทางหนีไฟ จะเป็นผู้นำทางบุคลากร นักศึกษา อพยพหนีไฟไปตามทางออกที่จัดไว้
3. จุดนัดพบ หรือเรียกอีกอย่างว่า “จุดรวมพล” จะเป็นสถานที่ที่ปลอดภัย ซึ่งบุคลากร นักศึกษา สามารถที่จะมารายงานตัวและทำการตรวจสอบนับจำนวนได้ หากพบว่าบุคลากร นักศึกษา อพยพหนีไฟออกมาไม่ครบตามจำนวนจริง ซึ่งหมายถึงมีบุคลากร นักศึกษาติดอยู่ในพื้นที่ที่เกิดอัคคีภัย
4. หน่วยช่วยชีวิตและยานพาหนะ จะเข้าค้นหาและทำการช่วยชีวิตบุคลากร นักศึกษาที่ยังติดค้างอยู่ในอาคารหรือในพื้นที่ที่ได้เกิดอัคคีภัย รวมถึงกรณีของบุคลากร นักศึกษาที่ออกมาอยู่ที่จุดรวมพลแล้วมีอาการเป็นลม ช็อค หมดสติหรือบาดเจ็บ เป็นต้น หน่วยช่วยชีวิตและยานพาหนะจะทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และติดต่อหน่วยยานพาหนะให้ในกรณีที่ยาบาลหรือแพทย์พิจารณาแล้วต้องนำส่งโรงพยาบาล

แผนอพยพหนีไฟ

9. แผนบรรเทาทุกข์

แผนบรรเทาทุกข์จะประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. การประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ
2. การสำรวจความเสียหาย
3. การรายงานตัวของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย และกำหนดจุดนัดพบของบุคลากรเพื่อรอรับคำสั่ง
4. การช่วยชีวิตและขุดค้นหาผู้เสียชีวิต
5. การเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัย ทรัพย์สินของผู้เสียชีวิต
6. การประเมินความเสียหาย ผลการปฏิบัติงานและรายงานสถานการณ์เพลิงไหม้
7. การช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
8. การปรับปรุงแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเพื่อให้มหาวิทยาลัยฯสามารถดำเนินการได้โดยเร็วที่สุด

การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของผู้ปฏิบัติการในแผนบรรเทาทุกข์

หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้ปฏิบัติ
1. การประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ	หัวหน้าทีม รองอธิการบดีด้านบริหารฯ พนักงานร่วมทีม 1.นางศศิประภา ชนะบุญ 2.นางสุพรรณิการ์ ผาดงยาง
2. การสำรวจความเสียหาย	หัวหน้าทีม ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี พนักงานร่วมทีม ผู้อำนวยการกองกลาง
3. การรายงานตัวของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายและกำหนดจุดนัดพบของบุคลากร	หัวหน้าทีม ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี
4. การช่วยชีวิตและค้นหาผู้ประสบภัย	หัวหน้าทีม ผู้อำนวยการกองกลาง พนักงานร่วมทีม นายณรงค์ฤทธิ์ พลสินธุ์ นายชัยพิชิต ป้องวิชัย
5. การเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัย ทรัพย์สินและผู้เสียชีวิต	หัวหน้าทีม คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ พนักงานร่วมทีม สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์
6. การประเมินความเสียหาย ผลการปฏิบัติงาน และการรายงานสถานการณ์เพลิงไหม้	หัวหน้าทีม ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน พนักงานร่วมทีม นายแสงสุรีย์ นันททรัพย์
7. การช่วยเหลือ สงเคราะห์ผู้ประสบภัย	หัวหน้าทีม ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา พนักงานร่วมทีม นางสาวธิดาวรรณ ยนต์ชัย
8. การปรับปรุงแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเพื่อให้มหาวิทยาลัยฯสามารถดำเนินการได้โดยเร็วที่สุด	หัวหน้าทีม รองอธิการบดีด้านบริหารฯ พนักงานร่วมทีม ผู้บริหารระดับต้น

10. การจัดระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยและการประยุกต์ใช้ระบบและอุปกรณ์ที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัย

การป้องกันอัคคีภัยที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ

1. คุณภาพของคน - สร้างทัศนคติแก่บุคลากรให้มีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมสำหรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน

2. คุณภาพของเครื่องมือ - เลือกใช้เครื่องมือและระบบการป้องกันอัคคีภัยและระบบป้องกันต่างๆที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน ให้ถูกต้องกับประเภทของไฟและความเสี่ยงของพื้นที่

ดังนั้น ความเหมาะสมในการเลือกใช้อุปกรณ์และระบบการป้องกันอัคคีภัยต่างๆ นั้นจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ลดความเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยและดับเพลิงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันและระงับอัคคีภัย ต้องพิจารณาตามความสำคัญ ความจำเป็นและความเหมาะสม ตามลักษณะของพื้นที่

10.1 ระบบอุปกรณ์ดับเพลิง

10.1.1 เครื่องดับเพลิงแบบมือถือ (Portable Fire Extinguisher) เครื่องดับเพลิงแบบมือถือมีอยู่หลายประเภท ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นประเภทของเชื้อเพลิงและสถานที่ที่จะฉีดดับเพลิง สำหรับดับเพลิงขั้นต้นแยกออกเป็นชนิดต่างๆ ได้ดังนี้

1) เครื่องดับเพลิงแบบมือถือชนิดบรรจุน้ำสะอาดแรงดัน ใช้สำหรับดับเพลิงประเภท A เท่านั้น ขนาดที่นิยมใช้กันทั่วไป คือ ขนาด 10 ลิตร ตัวถังทำด้วยสแตนเลส เพื่อป้องกันการเกิดสนิมภายในบรรจุก๊าซไนโตรเจนหรือก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เพื่อให้มีความดันสะสม 100 PSI

2) เครื่องดับเพลิงแบบมือถือชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เหมาะสำหรับดับเพลิงประเภท B และ C ภายในบรรจุก๊าซให้มีความดัน 1,200 PSI ดังนั้น ถังต้องเป็นถังไร้ตะเข็บเท่านั้น และทำการตรวจสอบสภาพทุกๆ 6 เดือน โดยวิธีชั่งน้ำหนักแล้วบันทึกข้อมูลเก็บไว้ หากน้ำหนักสูญหายไปเกินกว่า 10 % ควรทำการเติมก๊าซใหม่

3) เครื่องดับเพลิงแบบมือถือชนิดบรรจุผงเคมีแห้ง นิยมใช้ในบริเวณที่มีอุปกรณ์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และในบริเวณที่ต้องการความสะอาด

4) เครื่องดับเพลิงแบบมือถือชนิดบรรจุผงเคมีแห้ง สำหรับฉีดดับเพลิงประเภท A B และ C ภายในบรรจุผงเคมีแห้ง และก๊าซไนโตรเจน ควรมีการตรวจสอบสภาพทุกๆ 6 เดือน เช่น การจับตัวของผงเคมี การรั่วไหลของแก๊ส คันบีบ การอุดตันของปลายหัวฉีด การฝูกร้อนของถัง

ข้อปฏิบัติการติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถือ

- เครื่องดับเพลิงแต่ละเครื่องจะต้องมีน้ำหนักสุทธิไม่เกิน 20 กิโลกรัม
- ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ชนิด และวิธีใช้เป็นภาษาไทยที่เห็นชัดเจนติดไว้ ณ จุดติดตั้ง
- จัดให้มีการตรวจสอบสภาพเครื่องดับเพลิง เช่น การชำระตู้สึกกร่อน แรงดันภายใน ไม่น้อยกว่า 6 เดือน ต่อ 1 ครั้ง และเก็บผลไว้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

- เครื่องดับเพลิงแบบมือถือทุกเครื่องจะต้องมีเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์แสดงว่าเป็นชนิดใดใช้ดับไฟประเภทใด เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ต้องมีขนาดที่มองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร

- เครื่องดับเพลิงจะต้องมีมาตรฐานที่ทางราชการกำหนด หรือยอมรับ

10.1.2 ระบบน้ำดับเพลิง ระบบท่อยืน

ระบบท่อยืน เป็นการติดตั้งระบบท่อส่งน้ำ วาล์ว หัวต่อสายฉีดน้ำดับเพลิง และอุปกรณ์ฉีดน้ำดับเพลิงประกอบกัน อุปกรณ์ทั้งหมดถูกติดตั้งภายในอาคาร โดยมีตำแหน่งของหัวต่อสายฉีดน้ำดับเพลิง หรือที่เก็บสายฉีดน้ำดับเพลิง อยู่ในที่ที่ซึ่งสามารถต่อสายฉีดน้ำนำไปฉีดยังจุดที่เกิดเพลิงได้โดยง่าย เป็นจุดที่สามารถเห็นได้ชัดเจน และสะดวกต่อการทำงานของพนักงานดับเพลิง

ระบบท่อยืนจะเป็นระบบที่สมบูรณ์ก็ต่อเมื่อต่อระบบทั้งหมดเข้ากับระบบส่งน้ำ เช่น ถังเก็บน้ำที่มีเครื่องสูบน้ำดับเพลิง จากแหล่งจ่ายน้ำที่มีปริมาณเพียงพอในการฉีดน้ำดับเพลิง ตามระยะเวลาที่ต้องการ ในปัจจุบันส่วนใหญ่ จะต้องติดตั้งท่อยืนและเตรียมสายฉีดน้ำดับเพลิงขนาด 25 ม.ม. (1 นิ้ว) หรือ 40 ม.ม. (1 ½ นิ้ว) สำหรับในอาคาร และใช้หัวต่อสายฉีดน้ำดับเพลิงขนาด 65 ม.ม. (2 ½ นิ้ว) สำหรับพนักงานดับเพลิงหรือผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาแล้ว

หัวต่อสายฉีดน้ำดับเพลิง

- ควรอยู่ในระยะที่สามารถต่อสายฉีดน้ำดับเพลิงได้ครอบคลุมทั้งอาคาร

- ตำแหน่งของหัวต่อสายฉีดน้ำดับเพลิง จะต้องอยู่ในระยะที่บุคคลเข้าถึงได้โดยง่ายทุกทิศทาง และโดยทันทีเมื่อเกิดเพลิงไหม้ โดยไม่มีสิ่งกีดขวางและอยู่สูงจากพื้นไม่เกินกว่า 1.5 เมตร (5 ฟุต)

- หัวต่อสายฉีดน้ำดับเพลิงจะต้องเป็นหัวต่อสวมเร็วชนิดตัวเมีย ขนาด 2 ½ นิ้ว

ข้อต่อสายส่งน้ำดับเพลิง

- ข้อต่อสายส่งน้ำดับเพลิงเข้าอาคารและภายในอาคารเป็นแบบเดียวกันหรือขนาดเท่ากันกับที่ใช้ในหน่วยงานดับเพลิงของทางราชการในท้องถิ่นนั้น การติดตั้งมีสิ่งป้องกันความเสียหายที่จะเกิดจากยานพาหนะหรือสิ่งอื่น

- ข้อต่อสายส่งน้ำดับเพลิงและกระบอกฉีดที่ใช้ฉีดเพลิงโดยทั่วไป เป็นแบบเดียวกันหรือขนาดเท่ากันกับที่ใช้ในหน่วยดับเพลิงของทางราชการในท้องถิ่นนั้น ซึ่งสามารถต่อเข้าด้วยกันได้ และอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

ตู้สายฉีดน้ำดับเพลิงพร้อมอุปกรณ์

ตู้เก็บสายและอุปกรณ์ต้องมีขนาดใหญ่พอที่จะบรรจุอุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ สายฉีดน้ำดับเพลิง วาล์วน้ำ หัวฉีด ได้อย่างเพียงพอ และสะดวกต่อการใช้งาน

สายฉีดน้ำดับเพลิง มีความยาวหรือต่อกันมีความยาวเพียงพอที่จะควบคุมบริเวณที่เกิดเพลิงได้ มีใช้ทั่วไป 2 แบบ

- สายฉีดน้ำดับเพลิงชนิดสายยาวแข็งแบบล้อหมุน (Hose Reel)

- สายฉีดน้ำดับเพลิงชนิดพับ (Hose Rack)

หัวรับน้ำดับเพลิง

- ควรมีหัวรับน้ำดับเพลิงจากภายนอกอาคารขนาด 2 ½ นิ้ว โดยมีวาล์วกันกลับ (Check Valve) ในระบบท่อน้ำและไม่ให้มีวาล์วปิด-เปิด ในระบบท่อน้ำของหัวรับน้ำดับเพลิง

- หัวรับน้ำดับเพลิงจะต้องเป็นชนิดเชื่อมต่อตัวผู้พร้อมฝาครอบตัวเมียและโซ่คล้อง

10.1.3 ระบบกระจายน้ำดับเพลิง

เพื่อความพร้อมในการดับเพลิงได้ทันทีอย่างอัตโนมัติตามความต้องการ โดยการฉีดน้ำกระจายลงมาคลุมบริเวณที่เป็นต้นเหตุของเพลิง ทำให้เพลิงดับลงอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถขยายตัวไปยังพื้นที่ข้างเคียง เป็นการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบกระจายน้ำดับเพลิงมีหลายประเภท คือ

- ระบบท่อเปียก (Wet Pipe System) ใช้ในระบบที่อุณหภูมิแวดล้อมไม่ทำให้น้ำในเส้นท่อน้ำเกิดการแข็งตัว

- ระบบท่อแห้ง (Dry Pipe System) ใช้ในระบบที่อุณหภูมิทั่วไปต่ำกว่าจุดเยือกแข็ง

- ระบบท่อแห้งแบบชะลอน้ำเข้า (Pre-Action System) ป้องกันการทำงานผิดพลาดของหัวกระจายน้ำดับเพลิง (Sprinkler)

- ระบบเปิด (Deluge Valve) เหมาะสำหรับระบบที่ต้องการน้ำดับเพลิงในปริมาณมากๆ หรือเปิดออกใช้น้ำทันทีพร้อมกันทุกหัวฉีด

ทั้งนี้ ในกรณีที่มีระบบน้ำดับเพลิงอัตโนมัติ ต้องปฏิบัติดังนี้

- (1) ระบบดับเพลิงอัตโนมัติต้องได้มาตรฐานที่ทางราชการกำหนดหรือยอมรับ

(2) ต้องเปิดวาล์วประธานที่ควบคุมระบบจ่ายหัวน้ำเข้าอยู่ตลอดเวลา และจัดให้มีผู้ควบคุมดูแลให้ใช้งานได้ตลอดเวลาที่มีการทำงาน

(3) ต้องติดสัญญาณเพื่อเตือนภัยในขณะที่ระบบน้ำดับเพลิงอัตโนมัติกำลังทำงาน หรือกรณีอุปกรณ์ตัวหนึ่งตัวใดในระบบผิดปกติ

- (4) ต้องไม่มีสิ่งกีดขวางทางน้ำจากหัวฉีดน้ำดับเพลิงของระบบนี้อย่างน้อย 60 เซนติเมตร

โดยรอบ

10.1.4 ระบบน้ำดับเพลิงนอกอาคาร

หัวดับเพลิง

- ขนาดของท่อท่างน้ำเข้าหัวดับเพลิง ไม่ควรเล็กกว่า 6 นิ้ว

- หัวต่อสายฉีดน้ำดับเพลิงจะต้องเป็นหัวต่อสวมเร็วชนิดตัวเมีย

- ติดตั้งห่างจากอาคารไม่น้อยกว่า 12 เมตร

- ระยะห่างระหว่างหัวดับเพลิงแต่ละหัวห่างไม่เกิน 150 เมตร

- ความสูงของหัวดับเพลิงไม่น้อยกว่า 2 ฟุต วัดจากศูนย์กลางหัวต่อสายฉีดน้ำถึงระดับ

พื้นระบบส่งน้ำ

- ระบบประปาสาธารณะที่มีความดันและปริมาณการไหลที่เพียงพอ
- เครื่องสูบน้ำดับเพลิง (Fire Pump) ชนิดอัตโนมัติต่อกับแหล่งน้ำ
- เครื่องสูบน้ำชนิดใช้มอเตอร์ไฟฟ้า (Motor Fire Pump)
- เครื่องสูบน้ำชนิดใช้เครื่องยนต์ดีเซล (Diesel Engine Fire Pump)
- เครื่องสูบน้ำรักษาระดับความดัน (Jockey Pump)
- น้ำสำรองเพื่อใช้ในการดับเพลิง
- ถังน้ำดับเพลิงและถังน้ำสำรอง
- แม่น้ำ, ลำคลอง, บ่อน้ำ
- ระบบการส่งน้ำ ที่เก็บกักน้ำ บิมน้ำและการติดตั้งได้รับการตรวจสอบและรับรองจาก

วิศวกรโยธา ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม รับรองและมีการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายเมื่อเกิดเพลิงไหม้

10.2 ระบบการเก็บวัสดุไวไฟและวัตถุระเบิด

10.2.1 สถานที่ที่มีการเก็บรักษาวัสดุไวไฟและวัตถุระเบิด ต้องเก็บแยกวัสดุไวไฟและวัตถุระเบิด รวมทั้งวัสดุใดที่ทำปฏิกิริยากัน หรือปฏิกิริยาที่เกิดการหมักหมมแล้วเกิดการลุกไหม้ได้ หรือสามารถลุกไหม้ได้ด้วยตนเอง หรือสารเคมีที่เป็นตัวเติมออกซิเจน ออกเป็นสัดส่วนต่างหากไม่ปะปนกัน และต้องเก็บในห้องที่มีผนังทนไฟ และต้องจัดทำป้าย “วัสดุไวไฟ ห้ามสูบบุหรี่” หรือ “วัตถุระเบิด ห้ามสูบบุหรี่”

10.2.2 ภาชนะบรรจุถ่ายวัสดุไวไฟและวัตถุระเบิด ต้องแข็งแรงทนทานและปลอดภัยในการใช้งานกับต้องดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยและปลอดภัยต่อการใช้งานอยู่เสมอ

10.2.3 ภาชนะขนถ่ายวัสดุไวไฟและวัตถุระเบิด ต้องเป็นแบบที่หดยกหรือขนย้ายได้ด้วยความปลอดภัย และห้ามเก็บไว้ในบริเวณประตูเข้า - ออก บันได หรือทางเดิน สถานที่เก็บต้องมีการระบายอากาศที่เหมาะสมปลอดภัยในห้องเก็บและห้องปฏิบัติงานอันเกี่ยวกับวัตถุระเบิดและวัสดุไวไฟ เก็บไว้ในห้องที่มีผนังทนไฟและประตูหน้าต่างห้ามมิให้ใช้กระจก และการเก็บถังก๊าซห้ามเก็บรวมกับสิ่งที่ลุกไหม้ได้ง่าย

10.3 ระบบการกำจัดของเสียที่ติดไฟได้ง่าย

ควรปฏิบัติเกี่ยวกับของเสียที่ติดไฟง่าย ดังนี้

- (1) เก็บรวบรวมของเสียที่ติดไฟได้ง่ายในภาชนะปิดที่เป็นโลหะ
- (2) ทำความสะอาดมิให้การสะสมหรือตกค้างของของเสียที่ติดไฟได้ง่าย ไม่น้อยกว่าวันละหนึ่งครั้ง เว้นแต่วัสดุไวไฟหรือวัตถุระเบิดที่ลุกไหม้เองได้ จัดให้มีการทำความสะอาดทันที
- (3) นำของเสียที่เก็บรวบรวม ออกจากบริเวณที่บุคลากรทำงานไม่น้อยกว่าวันละหนึ่งครั้ง และนำไปกำจัดจนหมดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง โดยวิธีการที่ปลอดภัย เช่น การเผา การฝัง หรือการใช้สารเคมีเพื่อให้ของเสียนั้นสลายตัว ในการกำจัดของเสียโดยการเผาให้ดำเนินการดังต่อไปนี้
 - การกำจัดของเสียโดยการเผาในเตาที่ออกแบบสำหรับการเผาโดยเฉพาะ

- ผู้ปฏิบัติงานที่ทำหน้าที่เผา ต้องสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล เช่น หน้ากาก ถุงมือ เป็นต้น

- จัดเก็บเถ้าที่เหลือจากการเผาของเสียไว้ในภาชนะที่ปิดมิดชิด เพื่อป้องกันการรั่วไหล

10.4 ระบบป้องกันอันตรายจากฟ้าผ่า

ควรมีสายล่อฟ้าเพื่อป้องกันอันตรายจากฟ้าผ่าสำหรับอาคาร สิ่งก่อสร้าง ภาชนะหรืออุปกรณ์ดังต่อไปนี้

(1) อาคารที่มีวัสดุไวไฟหรือวัตถุระเบิด

(2) อาคารที่มีได้อยู่ในรัศมีการป้องกันของสายล่อฟ้าจากอาคารอื่นให้ปฏิบัติตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ

10.5 ระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้

ในระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ ที่ปฏิบัติจะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ

(1) อุปกรณ์ตรวจจับและส่งสัญญาณ (Detector)

- อุปกรณ์ตรวจจับความร้อน (Heat Detector) ซึ่งมี 2 ชนิด คือ อุปกรณ์ตรวจจับอุณหภูมิตายตัว (Fixed Temperature Detector) และอุปกรณ์ตรวจจับอัตราการเพิ่มอุณหภูมิ (Rate Of Rise Detector) ชนิดแรกเป็นชนิดที่กำหนดอุณหภูมิคงตัวไว้คงที่ค่าหนึ่ง โดยใช้โลหะที่มีจุดหลอมเหลวต่ำ และกลับคืนตัวอย่างอัตโนมัติเหมือนกับเทอร์โมสแตต (Thermostat) ส่วนชนิดที่สองจะทำงานเมื่ออัตราการเพิ่มของอุณหภูมิสูงขึ้น เกินกว่าอัตราที่ตั้งไว้ก่อนที่จะถึงจุดติดไฟ สำหรับชนิดที่สองนี้ประกอบด้วยอุปกรณ์ตรวจจับอุณหภูมิตายตัว ซึ่งถูกสร้างให้รวมอยู่ในชุดเดียวกันด้วย

- อุปกรณ์ตรวจจับควัน (Smoke Detector) สำหรับอุปกรณ์ตรวจจับควัน ประกอบด้วยอุปกรณ์ตรวจจับไฟฟ้าพลังแสง ชุดควบคุม และแหล่งกำเนิดเสียงรวมอยู่ในชุดเดียวกัน และอุปกรณ์จับควันโดยอาศัยการเกิดไอออน (Ionization Detector) ซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์ตรวจจับการเกิดไอออน ชุดควบคุมแหล่งกำเนิดเสียง และแบตเตอรี่

(2) ชุดควบคุม (Control)

มีหน้าที่เป็นแผงศูนย์รวมเพื่อจ่ายกำลังงานไปยังอุปกรณ์กำเนิดเสียง เมื่อได้รับสัญญาณจากอุปกรณ์ตรวจจับ มันจะส่งเสียงเตือนภัยตลอดเวลาในสภาวะฉุกเฉิน จนกว่าจะเข้าสู่สภาวะปกติ หรือหยุดเสียงที่ชุดควบคุมเท่านั้น จึงจะหยุดส่งเสียงเตือนภัย นอกจากนี้ชุดควบคุมนี้ยังสามารถสั่งให้ไปทำงานส่วนอื่นๆ เช่น ปิดท่อน้ำมัน ท่อก๊าซ พัดลม เพื่อป้องกันไฟลุกลาม อย่างไรก็ตามเพื่อให้ระบบมีการทำงานที่แน่นอนและมีความน่าเชื่อถือสูง ในขณะที่ระบบไฟฟ้าของการไฟฟ้าฯ ชัดข้องโดยการจัดการให้ระบบมีแบตเตอรี่สำรองไว้

(3) อุปกรณ์กำเนิดเสียง ได้แก่ กระดิ่ง ออด ลำโพงฮอร์น แต่ส่วนใหญ่จะใช้กระดิ่งไฟฟ้า กระแสสลับ สำหรับอาคารอาจติดตั้งเป็นระบบการแจ้งเหตุเพลิงไหม้ เป็นชนิดมีผู้กดสัญญาณโดยตรงเมื่อพบเหตุก็ได้ ระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้เป็นอุปกรณ์เตือนขณะเกิดเพลิงไหม้ได้ทันที และเป็น การเตือนให้หนีไฟ เพื่อปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้ ซึ่งควรปฏิบัติดังนี้

- อาคารตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป จะต้องติดตั้งระบบหรืออุปกรณ์เตือนภัย หรือสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ เปล่งเสียงให้บุคคลในอาคารได้ยิน โดยมีระดับความดังของเสียงไม่น้อยกว่า 100 เดซิเบล ซึ่งวัดจากจุดกำเนิดของเสียง 1 เมตรโดยรอบ ในกรณีอาคารที่ไม่ต้องการใช้เสียง ต้องจัดให้มีสัญญาณหรือแจ้งให้คนที่อยู่ในอาคารได้ยินหรือทราบอย่างทั่วถึงในขอบเขตที่ต้องการ

- สัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ดังกล่าว ในกรณีอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับสัญญาณเพื่อแจ้งเหตุเพลิงไหม้

- ระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้และระบบอุปกรณ์เตือนภัยจากอัคคีภัย จะต้องทำงานได้ตลอดเวลา เมื่อต้องใช้หรือเมื่อเกิดอันตรายจากอัคคีภัย

- มีการทดสอบประสิทธิภาพในการทำงานอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

10.6 ระบบทางหนีไฟ และอาคารสถานประกอบกิจการ

เพื่อให้การอพยพหนีไฟของคนในอาคารมีความปลอดภัย ควรปฏิบัติดังนี้

(1) ช่องทางผ่านสู่ทางออก ควรมีความกว้างของช่องทางไม่น้อยกว่าหนึ่งเมตรสิบเซนติเมตร

(2) ทางออกและทางออกสุดท้ายควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- มีทางออกทุกชั้นอย่างน้อยสองทางที่สามารถอพยพคนได้ทั้งหมดออกจากที่ทำงาน ออกสู่ทางออกสุดท้ายได้ภายในเวลาไม่เกิน 5 นาทีโดยปลอดภัย

- ช่องทางผ่านไปสู่ทางออกหรือห้องบันไดฉุกเฉิน ควรมีระยะห่างจากจุดที่ทำงานไม่เกิน 15 เมตร สำหรับสถานที่ซึ่งมีสภาพเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากอัคคีภัยอย่างร้ายแรง และไม่เกิน 30 เมตร สำหรับสถานที่ซึ่งมีสภาพเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยอย่างปานกลางหรืออย่างเบา ทั้งนี้ ห้องบันไดฉุกเฉินจะต้องสามารถป้องกันไฟและควันหรือมีช่องทางฉุกเฉินที่มีผนังทนไฟ

- ช่องทางผ่านสู่ประตูทางออกสุดท้ายภายนอกอาคาร ต้องมีความกว้างอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าหนึ่งเมตรสิบเซนติเมตร ในกรณีที่มีบุคคลเกินห้าสิบคนขึ้นไป ขนาดความกว้างของทางออกสุดท้ายต้องกว้างขึ้นอีกหกสิบเซนติเมตร หรือมีช่องทางเพิ่มขึ้นอีกอย่างน้อยหนึ่งช่องทาง

- ทางออกสุดท้ายต้องไปสู่บริเวณที่ปลอดภัย

(3) บันไดในอาคาร ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- บันไดและชานบันไดในอาคารตั้งแต่สี่ชั้นขึ้นไปให้สร้างด้วยวัสดุทนไฟ

- อาคารตั้งแต่สามชั้นขึ้นไป ถ้าหลังคามีความลาดเอียงหนึ่งโน้หรือน้อยกว่า จะต้องมีบันไดหนีไฟที่ออกสู่หลังคาที่สร้างด้วยวัสดุทนไฟอย่างน้อยหนึ่งบันได

- มีสัญลักษณ์ที่เห็นได้เด่นชัดเจนนำจากบันไดสู่ทางออกภายนอก ในกรณีที่ใช้ปล่องทางหนีไฟแทนบันได เส้นทางลงสู่ปล่องทางลงภายในปล่อง ตลอดจนพื้นฐานของปล่องจะต้องใช้วัสดุทนไฟ และประตูปล่องต้องสร้างด้วยวัสดุทนไฟและปลอดภัยจากควันไฟ น้ำ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้ในการดับเพลิง

(4) ประตูที่ใช้ในเส้นทางหนีไฟ ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- ติดตั้งในจุดที่เห็นชัดเจนโดยไม่มีสิ่งของกีดขวาง

- ต้องเป็นชนิดที่เปิดเข้าออกได้ทั้งสองด้าน และปิดได้เอง

- ต้องมิใช่ประตูเลื่อนแนวตั้ง ประตูม้วน และประตูหมุน
 - ประตูบันไดจะต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่าความกว้างของช่องบันได
 - ประตูที่เปิดสู่บันไดจะต้องไม่เปิดตรงบันได และมีบานประตูอย่างน้อยเท่ากับความกว้างของประตูในทุกจุดที่ประตูเปิดออกไป
 - ประตูเปิดออกสู่ภายนอกอาคารต้องเป็นชนิดเปิดออกภายนอก ห้ามปิด ผูกหรือล่ามโซ่ประตู
- (5) เส้นทางหนีไฟต้องปราศจากสิ่งกีดขวาง

11. แผนปฏิรูป

แผนปฏิรูป ได้แก่การนำรายงานผลการประเมินจากทุกด้าน จากสถานการณ์จริงมาปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะแผนการป้องกันอัคคีภัย (ก่อนเกิดเหตุ) แผนปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ แผนบรรเทาทุกข์ (ทันทีที่เพลิงสงบ) รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขตัวบุคลากรต่าง ๆ ที่บกพร่อง

นอกจากนี้ ยังมีโครงการเพื่อร่วมรับแผนปฏิรูป ได้แก่

1. โครงการประชาสัมพันธ์ สาเหตุการเกิดอัคคีภัยและแนวทางป้องกันในรูปแบบต่าง ๆ
2. โครงการสงเคราะห์ผู้ป่วย
3. โครงการปรับปรุงซ่อมแซมและสรรหาสิ่งที่สูญเสียชีวิตให้กลับคืนสภาพปกติ